

23 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	31.08.1953
Sıra no	23

8406 sayılı Resmi Gazete ile neşredilen ve 1/6/1953 tarihinden itibaren meriyete giren Milli Korunma Kanununun tadili hakkındaki 6084 sayılı kanunun gelir ve esnaf vergileri ile alâkalı görülen muvakkat ikinci maddesinin a ve b fıkraları ile muvakkat 7 nci maddesi hükümleri aşağıya alınmış ve mezkûr hükümler muvacehesinde gelir ve esnaf vergileri bakımından uygulanacak muamele aşağıda izah edilmiştir :

Muvakkat madde 2 - 1 - Muvakkat birinci madde gereğince bu kanun hükümlerinin tatbik edileceği yerlerdeki gayrimenkullerin, bu kanunun neşrini takip eden ay başından itibaren, 1939 yılı içindeki son âkitlerle belli olan kira bedellerine :

a) Meskenlerden gayrı yerlerde 1953 yılı için yüzde yüz elli ve 1954 yılı için yüzde ikiyüz;

b) Meskenlerde 1953 yılı için yüzde elli ve 1954 yılı ile 1955 yılı için de yüzde elli ilâve edilerek 1939 yılı kirasına cem'an yüzde yüz,

zammıyla bulunacak miktarlardan fazla olmayacağı gibi akit şartlarında kiracılar aleyhine değişiklik yapılmaz

Muvakkat madde 7 _ Bu kanuna göre yapılan zamlar, Bina Vergisi Kanunu mucibince tadile esas olamaz. İradı gayrisafi ve kira üzerinden alınmakta olan her türlü özel idare ve belediye vergi ve resimlerine ve bunların zam kesirlerine ve esnaf vergisi matrahına (5020 sayılı kanunla yapılan zamlar hariç), bu kanunun tatbik olunduğu müddetce aksettirilemez ve esnaf muaflığı şartlarının tesbitinde (5020 sayılı kanunla yapılan zamlar hariç) nazara alınmaz.

5421 sayılı Gelir Vergisi Kanununun geçici 6 ve 7 nci maddeleri ile 5423 sayılı Esnaf Vergisi Kanununun geçici 3 üncü maddesi hükümleri mahfuzdur.

1 . Esnaf muaflığı şartlarının tâyini ve esnaf vergisi bakımından :

Bilindiği gibi, Millî Korunma Kanununun 5020 sayılı kanunla muaddel 30 uncu maddesinin 1 numaralı fıkrası ile 1939 kiralalarına; meskenlerden gayrı yerlerde % 50 meskenlerde % 20 zam yapılmıştır. 6084 sayılı kanunla bu zamlar, meskenlerde, 1953 yılı için % 50 ye, 1954 ve 1955 yılı için % 100 e; meskenlerden gayrı yerlerde ise, 1953 yılı için % 150 ye, 1954 yılı için de % 200 e yükseltilmiştir.

Mer'i hükümler gereğince, sabit esnaf vergisinin matrahının ve esnaf muaflığı şartlarından 20 lira kira haddinin tâyinde, gerçek kira esas olarak alınmaktadır. Diğer taraftan kiranın da gayrisafi irattan aşağı olmaması lazımdır. Burada bahis konusu kira gerçek kira yani fiilen ödenen kiradır. 5020 sayılı kanunla kiralara yapılan zamlar da kiraya dâhil bulunmaktadır.

Halbuki 6084 sayılı kanunun muvakkat 7 nci maddesi hükmü muvacehesinde, gerek esnaf muaflığından kira şartının, gerekse, sabit esnaf vergisi matrahının tâyin ve tesbitinde, artık gerçek kiranın değil, gerçek kiradan, zammın bu kanunla artırılan kısmı tenzil olunduktan sonra kalan bakiyenin nazara alınması lâzım gelmektedir.

Bilfarz, bir işyerinin 1939 kirası yıllık 300 lira ise, 5020 sayılı kanunla yapılan zam sonunda bu kira 450 ve bu kanunla yapılan zam sonunda ise, 1953 de 750, 1954 de 900 lira olabilecektir. Ancak gerek sabit esnafın vergi matrahı, gerekse esnaf muaflığı şartı olarak bu kiralardan 450 lira nazara alınacak, yani mezkûr işyerinde çalışan kimse, esnaf muaflığından kira şartını haiz telâkki edilecek ve esnaflığın diğer şartlarını da haiz ise, esnaf vergisine işbu 450 lira gayrisafi irattan aşağı olmamak şartıyla matrah ittihaz olunacaktır.

İşyerinin kısmen veya tamamen iş sahibine ait bulunması veya bedelsiz olarak kullanılması veyahut da kirasının gayrisafi irattan az olması hallerinde, vergiye matrah olarak alınacak işyeri, gayrı safi iratlarında mezkûr 6084 sayılı kanun dolayısıyla herhangi bir değişiklik yapılmıyacak, 5423 sayılı Esnaf Vergisi Kanununun geçici 3 üncü maddesi hükmü gözönünde bulundurularak işlem yapılmasına devam

